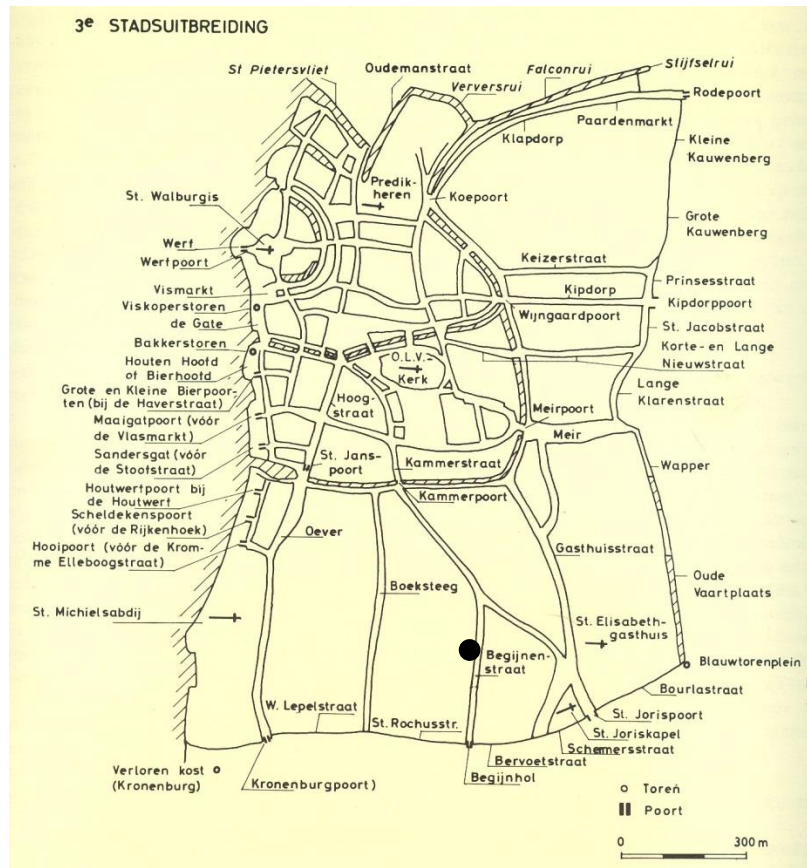

ARCHIVALISCHE EN ICONOGRAFISCHE GEGEVENS

Het stadsdeel

De stad Antwerpen na de derde uitbreiding (1295-1314).
Tekening W. De Schamphelaere, uit ASAERT (1978), p. 50.

Het bestudeerde perceel is gelegen op de gronden die bij de derde stadsuitbreiding (1295-1314) aan de binnenstad zijn geannexeerd, wanneer Antwerpen een opmerkelijke economische expansie kende en de bevolkingstoename leidde tot een versnelde ruimtelijke stadsontwikkeling. Daarbij kregen nieuwe woongebieden aanzien die vanuit strategisch en militair oogpunt een nieuwe omgrachting noodzakelijk maakten, zoals de gronden rond de voormalige Sint-Michielsabdij en het Gasthuis Sint-Elisabeth met omliggende beemden. Ten zuiden van de Kammerpoort werd een nieuwe vest aangelegd die ongeveer ter hoogte van de huidige Willem Lepel- en Bervoetstraat noordwaarts liep langs de huidige Vaartplaats en Wapper, noordwaarts de huidige Meir kruisend.¹

Ook na de vierde stadsuitbreiding aan het begin van de vijftiende eeuw bleef het gebied buiten de dichtbebouwde ruiendriehoek een landelijker stadsbeeld behouden, waar de bebouwing clusterde langs

¹ G. Asaert, 'De late middeleeuwen (ca.1200- ca.1500)', in: L. Voet & Alii, *De stad Antwerpen van de Romeinse tijd tot de 17e eeuw. Topografische studie rond het plan van Virgilius Bononiensis 1565*, Brussel, 1978, p. 51.

toegangswegen. Woningen, vaak hofsteden, werden afgewisseld met tuinen, boomgaarden en raamhoven. Zo bleven de Gasthuisbeemden en de nabijgelegen schuttershoven, evenals het latere Sint-Andrieskwartier, tot dan nagenoeg onbebouwd.²

Begijnenstraat

Vanaf de dertiende eeuw liep hier een weg langs het oudste Begijnenhof van Antwerpen, het zogenaamde Hof van Sion of de Sionsberg, die doorliep naar Lozane. Door de nieuwe omwalling van de derde stadsuitbreiding ca. 1310 werd de straat afgesloten van het gebied extra muros, waarmee het in verbinding bleef door het Begijnenhol. Het Begijnhof lag ongeveer 300 meter verder in zuidoostelijke richting, met als noordergrens de huidige Kasteelpleinstraat, het justitiepaleis en de Anselmostraat. Oostelijk was het begrensd door het zogenaamde Hof van Ballaar (Boudewijns- en Sint-Laureisstraten), en ook een groot deel van de Amerikalei zou er toe hebben behoord. Het is echter omwille van strategische redenen afgebrand door Maarten Van Rossum (ca. 1478-1555) in 1542.

De westzijde van de Begijnenstraat was volgens de eerste schepenregisters zeker vóór 1400 reeds bebouwd, met centraal in het bouwblok enkele percelen die uitgaven op de Boeksteeg.³ Stoelklerk Ketgen vermeldt aan de westzijde van de Begijnenstraat aan elkaar palende gangen (Walen- en Hazengang) en meer zuidwaarts de Leeuwengang. In de belastingskohieren van ca. 1580 worden aan de westzijde ook nog vermeld: Lantaarngang of Smitsgang, een Schild van Akengang; en aan de oostzijde een Huidevettersgang.⁴ De hier bestudeerde panden waren noordwaarts gesitueerd van de reeds op de kaart van Virgilius Bononiensis (ca. 1565) aangegeven Schild van Akengang, in 1584-1585 vermeld met vijf huisjes van huidenvetters. De op deze locatie in de wijkboeken vermelde en later samengevoegde panden *Hage van Avesnes/Schilt van Avesnes* en *Keerskorff(f)* zijn in een laat-achttiende-eeuwse akte nog vermeld als *eene huijvetterije*.

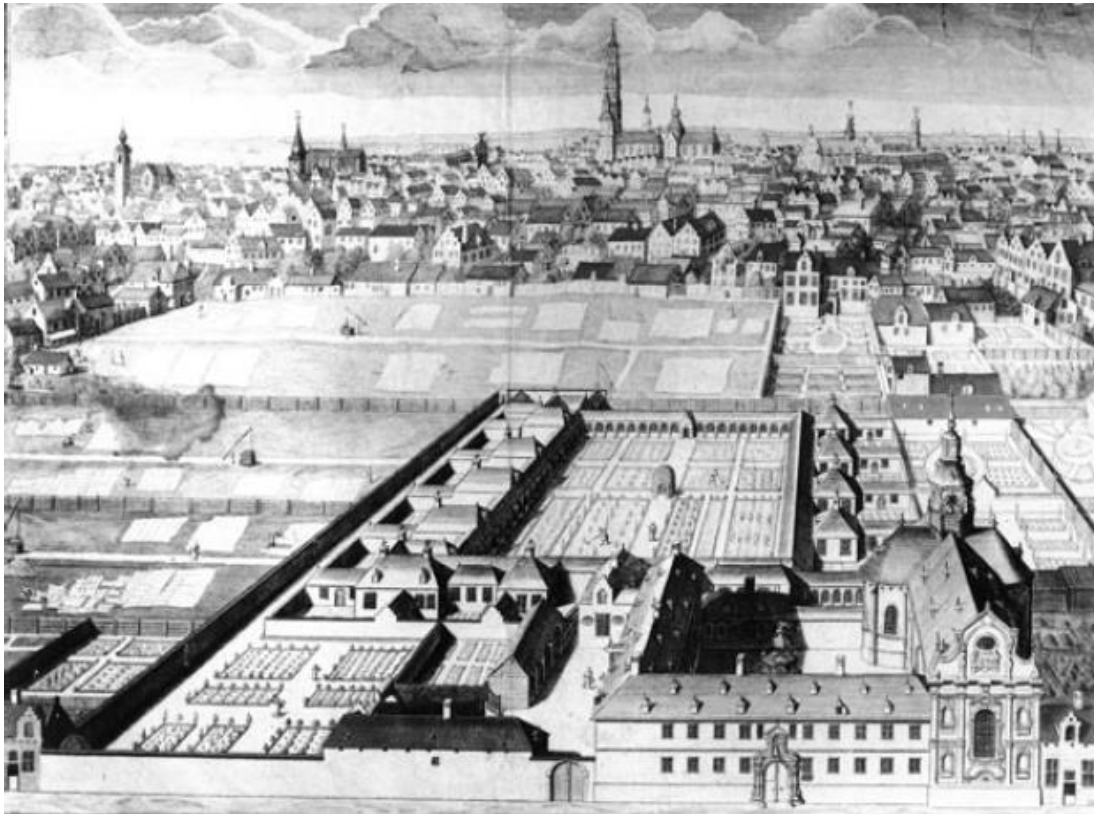
Stadsgezicht van Virgilius Bononiensis (ca. 1565): detail van het bestudeerde bouwblok met centraal raamhoven. Aan de westzijde van de Begijnenstraat is de Schild van Akengang herkenbaar met achtergelegen huidevetterij. De percelen aan deze zijde van de straat waren bebouwd met dwarshuisjes voorzien van punt-of trapgevel, onderbroken door enkele (lagere) langshuizen. (VOET E.A., 1978)

² I. Bertels, T. Bisschops & B. Blondé, 'Stadslandschap. Ontwikkelingen en verwikkelingen van een stedelijke ruimte', I. Bertels, B. De Munck & H. Van Goethem (eds.), *Antwerpen, biografie van een stad*, Antwerpen, 2010, p. 22.

³ G. Asaert, 'Huizen en gronden te Antwerpen omstreeks 1400: proeve van topografische reconstructie', in: *Bijdragen tot de geschiedenis*, volume 50, 1967, p. 111-112.

⁴ R. Vande Weghe, *Geschiedenis van de Antwerpse straatnamen*, Antwerpen, 1977, p. 99

De kartuizers zouden eerst hun intrek hebben genomen in het huis “Sinte Catharina” gelegen op de hoek van de Sint-Rochusstraat en de Begijnenstraat, dat diende als refugie van de Kartuizers van Lier⁵ sedert 1619. Na de aankoop van de twee op Bononiensis’ kaart gedocumenteerde raamhoven in 1624, werden op deze gronden omstreeks 1639 een nieuwe kapel, klooster en kerk opgetrokken. Na 1783 dienden de gebouwen achtereenvolgens als kazerne en diamantslijperij met gedeeltelijke afbraak van klooster en bijgebouwen. Vandaag zijn een deel van het zeventiende-eeuwse klooster en de kerk toegewijd aan H. Kruis nog bewaard.

Gravure van het kartuizerklooster vanuit het zuiden, met uiterst rechts de Begijnenstraat.
Petrus Balthazar Boultats, 1748.

(Antwerpen, Stedelijk Prentenkabinet. Bron: *Voormalig klooster der Kapucinessen, Open Monument* 14.09.2003, <http://www.itg.be/itg/GeneralSite/AboutITG/Downloads/klooster.pdf>)

In 1854-1859 is op de gronden van het voormalige kartuizerklooster de huidige gevangenis opgetrokken naar ontwerp van J. Dumont, geïnspireerd op Engelse en Noord-Amerikaanse modellen.⁶

⁵ A. De Lattin, *Evoluties van het Antwerpsche stadsbeeld, Geschiedrijke Kronijken*, 5^e deel, Antwerpen, 1949, p. 39-42.

⁶ S. Van Aerschot (ed.), *Bouwen door de eeuwen heen. Inventaris van het cultuurbezit in België. Architectuur. Deel 3nb Stad Antwerpen*, Gent, 1979, p. 488-490.

Voorgeschiedenis van het pand Begijnenstraat 44: het *papegaeyken*

De westzijde van de Begijnenstraat was volgens de eerste schepenregisters zeker vóór 1400 reeds bebouwd met huizen en enkele kamers, met centraal in het huidige bouwblok enkele percelen die uitgaven op de Boeksteeg.⁷ Omstreeks 1584-1585 staan tussen het eigendom *Gulden Berch*⁸ en het eigendom *Twee Hanghels/Smisse/Drye Hangelkens*, op dat moment verhuurd aan Lambrecht Cops/Cocx, hovenier, een voorhuis met een huurwaarde van 15 gulden en drie naamloze pandjes met een huurwaarde van respectievelijk 6, 5 en 4 gulden. Alle zijn gemeenschappelijk eigendom van Hans van langhenhoven, die zelf het voorhuis bewoont.⁹ Wat vermoedelijk een eigendom aan de straat is met achterin een verhuurde woning, en twee eenkamerwoningen aan de straat, is zeker omstreeks 1614 opgedeeld in twee eigendommen waarvan het noordelijke verkocht is aan de Kartuizers.¹⁰

Op 16 juni 1640 verhuurt Henrick van Cantelbeck *not(ari)s* aan Grietken Gillis voor een jaarlijkse rente van 16 gulden 13 stuyvers (...) ***een huys metter plaetse achterhuyse gronde en(de) allen den toebehoorten geh(eten) het papegaeyken gest(aen) en(de) gelegen in(de) bageynstrate alhier tusschen thuy van(de) chartroyse alhier ex una en(de) thuy geh(eeten) gulden berghe altera (...)***.¹¹ Er is dus een huis met koer en achterhuis opgetrokken.

De zeventiende- en achttiende-eeuwse akten geven geen bijkomende gegevens over deze bebouwing. De laatst geacteerde overdracht in de wijkboeken vindt plaats op 2 juli 1778, wanneer het eigendom door Jos. Bal en zijn echtgenote verkocht wordt aan Jacobus J. Frans Mertens en zijn vrouw. Daarbij is het beschreven als (...) *een huijs met den gronde ende allen den toebehoorten, genaemt het papegaeijken gestaen ende gelegen in de Begijnestraete alhier, tusschen het huys van de Chartroisen alhier, aend' een zeyde ende (...) huys den gulden bergh aend' ander zeyde (...)*¹²

⁷ G. Asaert, 'Huizen en gronden te Antwerpen omstreeks 1400: proeve van topografische reconstructie', in: *Bijdragen tot de geschiedenis*, volume 50, 1967, p. 111-112.

⁸ Het huidige perceel Begijnenstraat 46, cf. S. Van den Borne & E. Van Severen, *Cultuur-, Historisch en Esthetisch Rapport Begijnenstraat 46-48-50-52*, onuitgegeven rapport, Antwerpen, 2013, p. 4.

⁹ G. Degeldre, *Kadastrale ligger van Antwerpen (1684-1685), proeve van reconstructie aan de vooravond*, deel VIII-achtste wijk, Antwerpen, 2011, p. 15 (perceel 228).

¹⁰ SAA, PK 2258, f° 166-168.

¹¹ SAA, SR 661, f° 293 v°- f° 292 r°, 17.06.1640.

¹² SAA, SR 1263, f° 34 v°, 2.7.1778.

De Franse tijd

Tijdens de Franse overheersing worden huisnummers per bouwblok ingevoerd, die het bestaande systeem van huisnamen vervangen. Het hier bestudeerde perceel krijgt het nummer 466 toegewezen. Het gevelplan en bijhorende legger vermelden een *maison* met een gevelbreedte van 4 meter, in eigendom van J.P. Mertens.¹³ Omstreeks 1827 is *huys & plaets* met kadastraal nummer 2249 in eigendom van Michael Luyten, dagloner, die zelf woonachtig is aan de Bogaerdestraat. Het is gelegen naast de tot een fabriek van loodwit & tuyn (2250) omgevormde kloostergronden.¹⁴ Het bijhorende primitieve perceelplan documenteert een bouwvolume aan de straat waarachter een open koer of hof met achterhuis.¹⁵ Vanaf 1856 is het oude huisnummer 466 aangeduid als Begijnenstraat 40.¹⁶

SAA, 12#3936

¹³ SAA, MA 2631, legger bij het gevelplan ca. 1800, vierde wijk.

¹⁴ SAA, *Gemeente Antwerpen Sectie D genaamd St. Andreas, Oorspronkelijke aanwijzende tafel der grond-eigenaren en der ongebouwde en gebouwde vaste eigendommen, benevens van derzelve inhouds-grootte, klassering en belastbaar inkomen, volgens het kadaster.* (J.E. Franssen, 12.5.1827).

¹⁵ SAA, 12#3936, 1823-1824.

¹⁶ SAA, 105#2839, *Tableau de concordance officiel des anciens & nouveaux numéros des maisons*, Antwerpen, 1856, p. 93.

De negentiende eeuw

Op 28 maart 1866 wordt Sieur Biesemortel toelating verleend voor *l'établissement d'un magasin de chiffons dans la propriété situé s^{on} 4 n°40, Rue des béguines*. Het gaat om een *magasin/ dépôt de chiffons* of een voddemagazijn waarbij verplicht wordt om het in te richten in de kelder onder de koer: *le magasin de chiffons sera établi dans la cave sous le cour*. In de toelating verbiedt het stadsbestuur verder om beenderen of andere objecten die een slechte geur veroorzaken te bewaren in het gebouw: ... *de déposer ou d'emmagasiner même provisoirement dans un endroit quelconque de la propriété des os ou autres objets, qui répandraient de mauvais odeurs*.¹⁷

Volgens een document van 22 juni 1883, waarin de eigenaar van nr. 42 een aanvraag indient voor de oprichting van een *stockvischwekerij*, woonde er in die periode een zekere Bernardus (Jos)¹⁸ Lambrechts op het adres Begijnenstraat 40.¹⁹

Op 4 april 1887 meldt het schepencollege aan Mr. C. Lambrechts dat er geen bezwaren werden aangetekend tegen het *établir (d') une forge* in de *Rue des Béguines n° 40*, uitgenomen het bezwaar van de directeur van de aanpalende gevangenis: *le Directeur de la prison (Maison de Sûreté) Cellulaire attenante à la maison du pétitionnaire, demande à l'Administration Communale de vouloir prescrire les mesures pour empêcher la fumée de la cheminée de pénétrer dans les cellules du quartier des femmes*.

Op 14 april wordt toelating verleend aan C. Lambrechts voor de oprichting van *eene smidse*, op voorwaarde dat deze *gevestigd zal zijn in het gebouw aan het uiteinde der opene plaats gelegen, de vloer van dit lokaal zal geplaveid en al het bestaande houtwerk bezet worden*.²⁰

Op 27 april 1897 wordt weduwe G. Borré & dochter toelating verleend voor de inrichting van een vleeschwinkel. 1° *De vleeschwinkel zal gevestigd zijn in het lokaal tegen de straat gelegen; dit lokaal zal voorzien zijn van een steenen en goed gevoegden vloer*; 2° *Het vleesch zal gekookt worden in het lokaal aan het uiteinde van het eigendom gelegen; Het fornijs zal in metselwerk zijn en ten minste 0m10 van alle scheidsmuren verwijderd blijven. Boven de ketel zal men eenen schoorsteenmantel in plaatijzeren of in metselwerk plaatsen, in gemeenschap gesteld met de schouw van de haard*; 5° *de schouwpijp van het fornuis zal ten minste 2m00 boven de nok van het hoogste dak der buurt verheven zijn. (...) 7° De vuile en andere waters zullen in het moerriool der straat geleid worden bij middel van onderaardsche goot in tiras of cementmortel gemaakt. Aan het bovenuiteinde dier goot zal een gemetseld schepputje gemaakt worden voorzien van onbeweegbare ijzeren stangen, hoogstens ½ centimeter van elkaar verwijderd, om het bezinksel op te vangen, alsmede van eenen tuimelaar, om de vuile geuren der goot of van het moerriool te beletten*.²¹

Op 4 mei 1897 wordt J.B. Claes, gevestigd Sint-Lambertusstraat n° 89 te Berchem, namens Mr. Borré-Haekker toelating afgewezen voor het *plaatsen eener vitrien*. *De eigendom is onderhevig aan het plan van nieuwe lijninrichting voor het verbreden der straat, aangenomen door Koninklijk besluit van 23 maart 1892. De aangevraagde verandering kan zeker eene meerdere waarde aan den eigendom geven en voor deze reden ben ik van advies de toelating te weigeren en den eigenaar te verwittigen dat het huis moet afgebroken en herbouwd worden op de nieuwe lijninrichting*.²²

¹⁷ SAA MA 969#3579. Aanvraag. Toelating 28 maart 1866.

¹⁸ SAA MA 25#6671.

¹⁹ SAA MA. 25#4708.

²⁰ SAA MA 25#6658. Aanvraag 12 maart 1887. Toelating 14 april 1887.

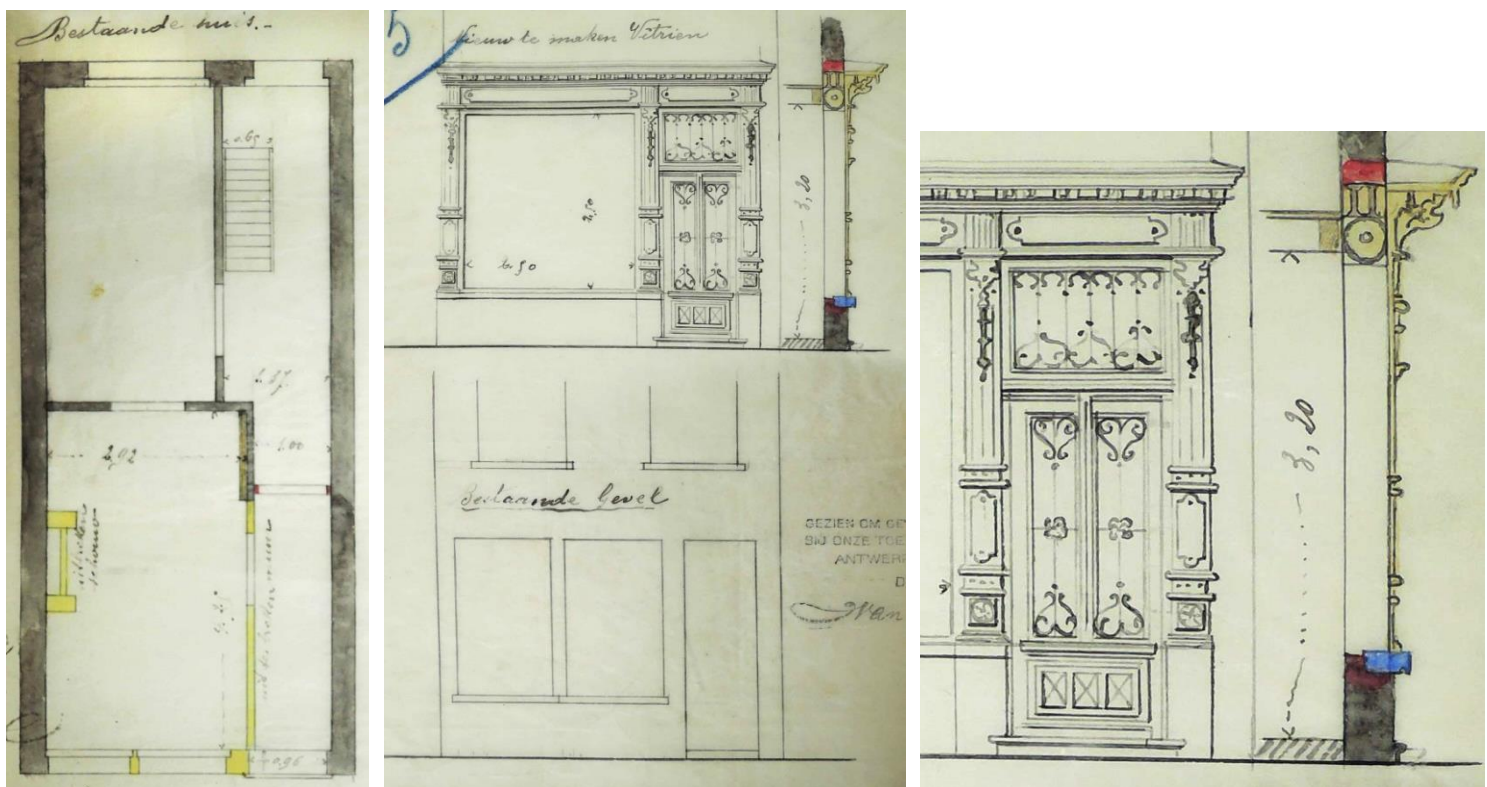
²¹ SAA MA 25#14540. Aanvraag 18 maart 1897. Toelating 24 april 1897.

²² SAA MA 1897#605. Aanvraag 21 april 1897. Toelating 15 mei 1897.

Op 14 mei 1897 doet den heer Borré een aanvraag om een glazen winkelkas te mogen oprichten. Het stadsbestuur antwoordt hieromtrent als volgt: ... in het huis nr 40 Begijnenstraat, welk huis tusschen 0m24 & 0m50 ongeveer uitsprong maakt buiten de verbeterde lijnrichting van het plan aangenomen door den Gemeenteraad den 31n december 1891 & goedgekeurd bij Koninklijk besluit van 26 maart 1892; overwegende dat het huis twee bovenverdiepingen heeft & eerst sedert een 12-tal jaren nieuw gebouwd werd; dat de uitsprong zeer klein is & geen belang oplevert voor den rijweg; dat als de gevel moest worden afgebroken, om den bestaanden geringen uitsprong weg te nemen, daaruit zeer groote kosten voor de stad zouden ontstaan, geheel buiten evenredigheid met het nut van het werk; om deze redenen:

*Besluit: de gevraagde toelating voor het maken van de winkelkas te verleen, op de voorwaarden vermeld in het ter zake dienend verslag van de heer hoofdingenieur G. Royers, bestuurder van de gemeentewerken.*²³

Aan de voorgevel is een nieuwe verzorgde winkelpui voorzien met groot venster, wellicht met arduinen vensterbank, en een rijk versierde toegangsdeur. Het geheel is omlijst met houten pilasters onder een hoofdgestel, in de kroonlijst geritmeerd door blinde panelen en trigliefen waarachter de rolluikkast is ingewerkt. In de voorkamer wordt de bestaande voorkamer met schouw en gang gesloopt. Deze voorkamer geeft uit op een achterliggende smallere kamer met groot raam op de binnenkoer, gelegen naast de trappenhal met toegang tot de koer.

SAA, 1897#605.

²³ SAA MA 1897#605. Aanvraag 21 april 1897. Toelating 15 mei 1897.

Op de brandverzekeringskaart van 1898 is de nieuwe inrichting als *vleeswinkel* nog niet aangegeven. In het pand met huisnummer 40 is nog steeds een *fripier* of voddendhandelaar aangegeven.²⁴

SAA 12#3405.

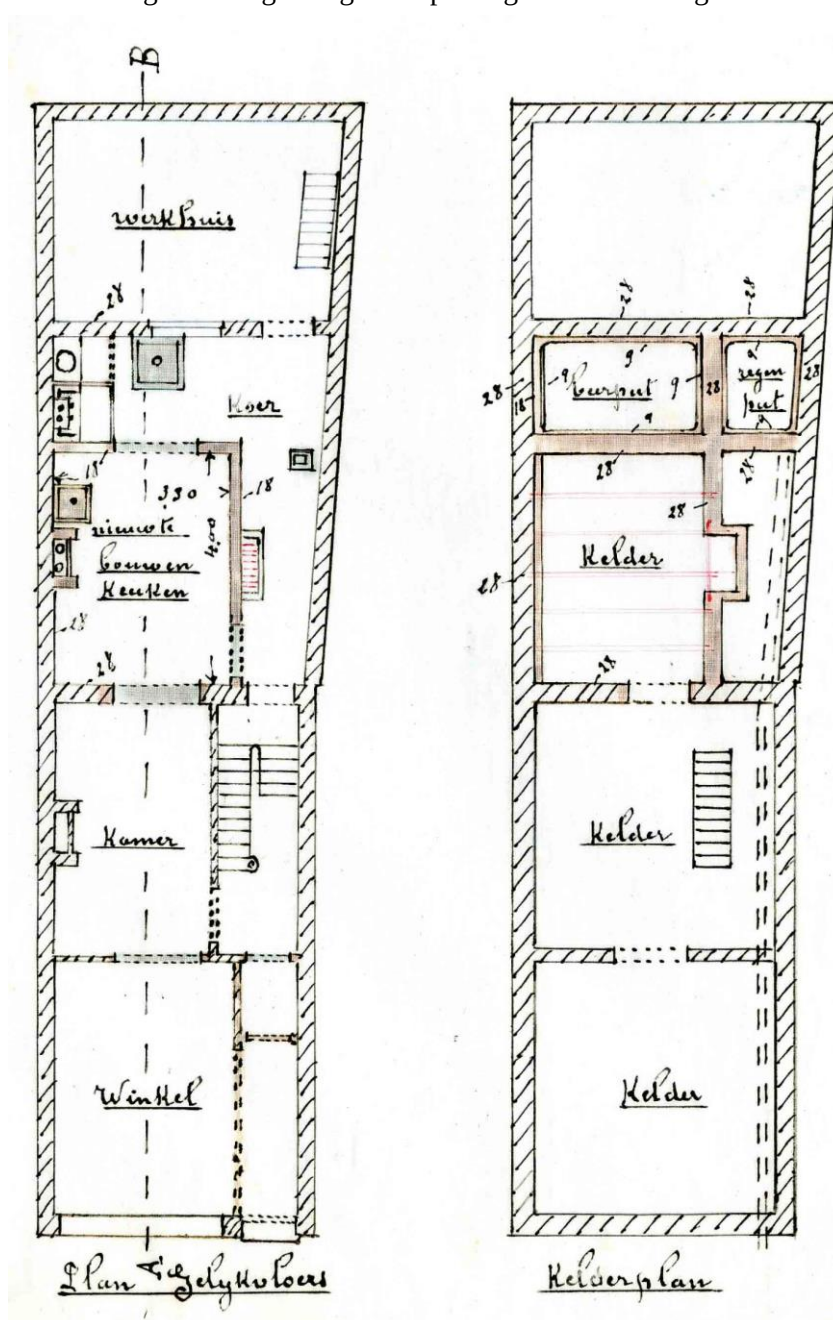
De twintigste eeuw

Op 28 september 1909 meldt de hoofdingenieur dat de *vleeschwinkel* en het kookfornuis ingericht zijn volgens de voorwaarden der toelating van 7 mei 1897, *uitgenomen wat betreft de schouw welke slechts 6m00 hoog is, terwijl zij ten minste 14m00 boven den grond zou moeten verheven zijn. Daar het fornuis echter gevestigd is in het alleenstand lokaal, zonder verdiep, is het bijna onmogelijk de vereischte hoogte aan de schouw te geven. Overigens meent de hoofdingenieur dat gelet op de ligging van het lokaal, dat het voldoende is tijdelijk de schouw 4m00 te doen verhoogen om te voorkomen dat zij hinder daarstelle voor de gebouwen.*²⁵

²⁴ SAA 12#3405.

²⁵ SAA MA 25#14510.

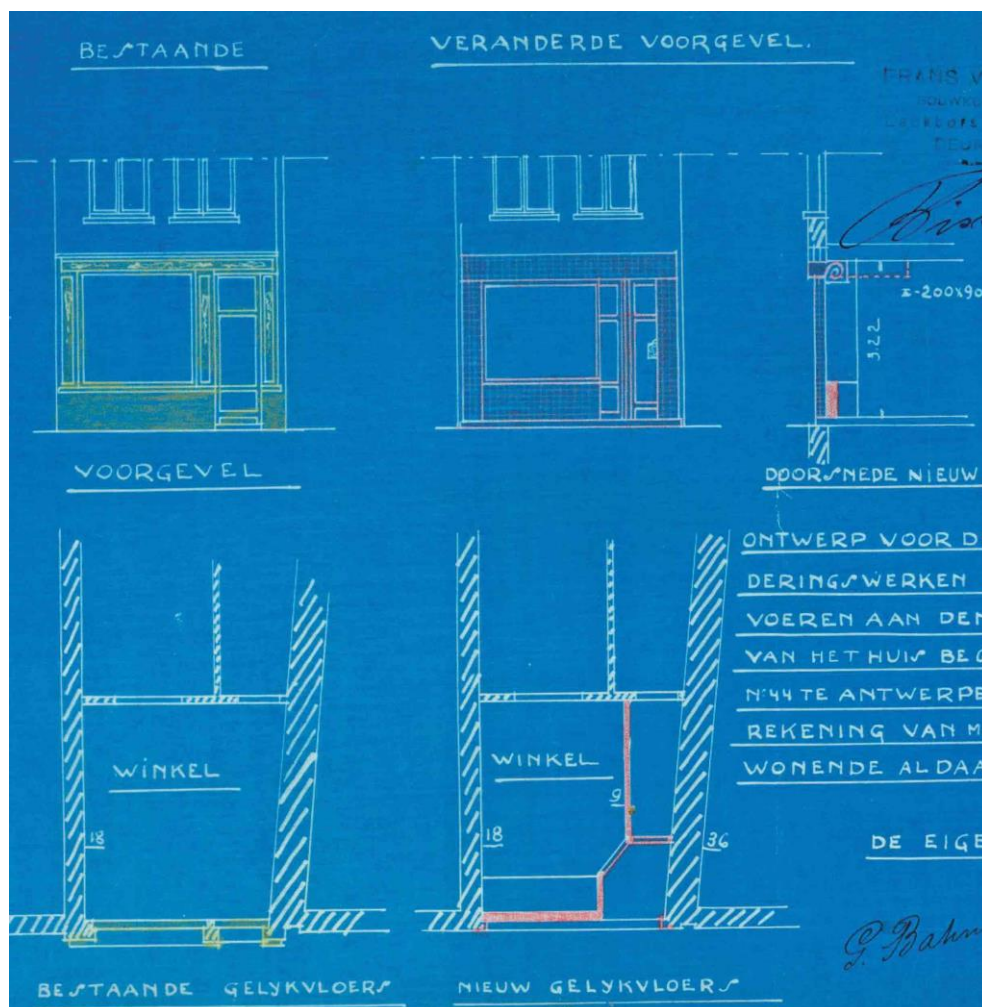
Op 8 maart 1919 dient G. Bahn Müller een aanvraag in om op de binnenkoer tegen de achtergevel van het voorhuis een nieuwe onderkelderde keuken te bouwen. Kelder en keuken zijn respectievelijk van daglicht voorzien middels een kelderverluchting en een plat licht en de keuken is verbonden met de achterkamer van het voorhuis, waarbij het bestaande raam in de achtergevel tot deur is omgevormd. De keuken geeft uit op een toilet en een wasruimte met waterpomp, waaronder een nieuwe beer- en regenput zijn voorzien. Daarachter ligt het achterhuis van één bouwlaag onder zadeldak, waarin een werkhuis is ingericht met centraal aan koerszijde een venster en rechts daarvan een toegangsdeur. Gezien *het eigendom Begijnenstraat nr. 44 aan verandering van lijnrichting onderworpen is krachtens K.B. van 26 juni 1913 betreffende de verbreding der Begijnenstraat en vermits de ontworpen werken tamelijk belangrijk zijn en van aard het eigenom een merkelijke meerwaarde teverleenen*, beslist het stadsbestuur op 21 maart om de toelating voor de gevraagde aanpassingswerken te weigeren.²⁶

SAA MA 1919#7776.

²⁶ SAA MA 1919#7776. Aanvraag 8 maart 1919.

Op 9 november 1936 wordt F. Vissers, gevestigd Lackborslei 126 te Deurne, namens G. Bahn Müller toelating verleend voor gevel- en binnenveranderingen aan Begijnenstraat 44.²⁸ De bestaande winkelinrichting van 1897 wordt hierbij vervangen door een functionele inrichting met inspringend inkomportaal die zowel toegang verschaft tot de winkel als tot de hal en de bovengelegen (woon)vertrekken. Volgens een schrijven van 8 december 1936 doet de eigenaar hierbij kosteloos afstand van een strook gronds van 0.72 v.m. in te lijven bij den openbaren weg en deeluitmakend van het eigendom begijnenstraat 44, waarvan het gelijkvloers op de nieuwe lijninrichting herbouwd wordt.

SAA MA 18#5913.

²⁸ SAA MA 18#5913. Aanvraag 24 augustus 1936. Toelating 9 november 1936.

BESTAND

Gevels

Voorgevel

De ontleisterde en heropgevoegde bakstenen voorgevel dateert uit de late negentiende eeuw. Te oordelen aan de met cementpap ingestreken aansluiting met de noordelijke bakstenen scheidsmuur is deze mogelijk slechts later ingewerkt in een bestaande scheidsmuur of is de scheidsmuur slechts later verhoogd of heropgebouwd tegen de bestaande voorgevel. In deze scheidsmuur is de verankering op te merken van de gordingbalken die het dak dragen.

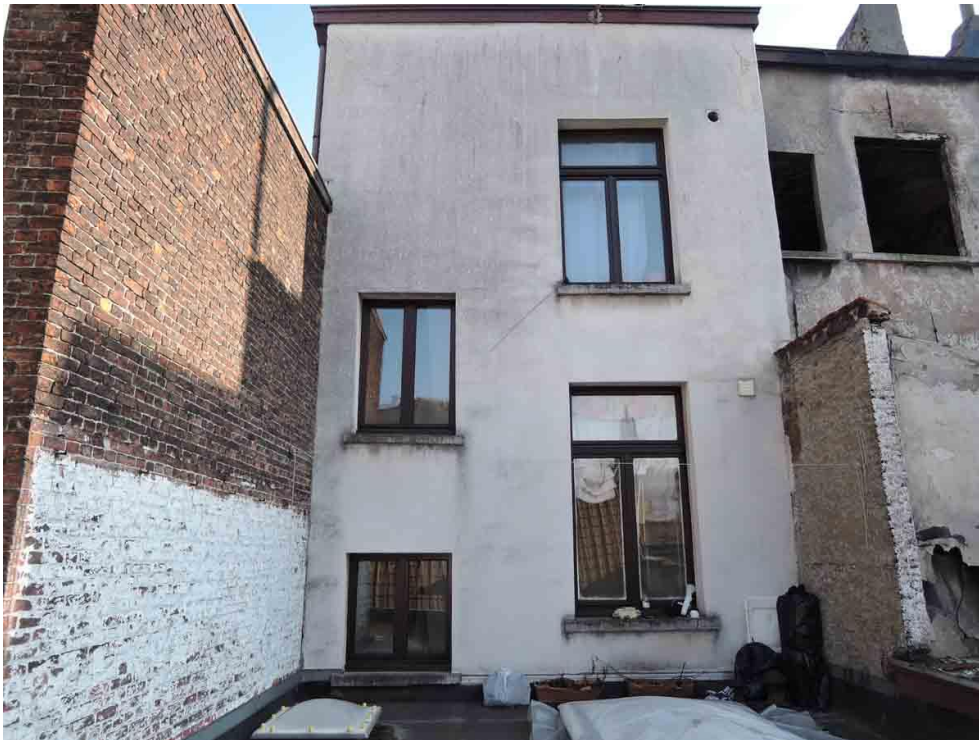
Van deze laat-negentiende-eeuwse fase dateren nog de natuurstenen vensterdorpels, de gietijzeren balustrades met houten handlijst en de geprofileerde dagkanten in de vensteropeningen. De lateien onder de gemetselde ontlastingsbogen lijken later ingebracht of vervangen.

De terugspringende gelijkvloerse verdieping kwam tot stand omstreeks 1936, toen ze is aangepast aan de gewijzigde, dieper gelegen rooilijn van de straat. Het schrijnwerk van de pui die toen is ingebracht of een latere vervanging hiervan, is meer recent aangepast. Daarbij is het inspringende inkomportaal vervangen door eerder banaal houten schrijnwerk met drie vensterregisters naast de uiterst rechts gelegen inkomtravee. De hardstenen elementen in de gevel en de restanten van de pui zijn daarbij voorzien van een structuurbezetting.

Achtergevel

De achtergevel met houten daklijst is thans gecementeerd, toont geen oudere muurankers en heeft vervangen schrijnwerk in de van hardstenen dorpels voorziene vensteropeningen. Enkel destructief onderzoek kan uitsluiten of het een verhoging van een pre-negentiende-eeuwse buitenmuur betreft. Tegen het nummer 46 is een oudere (scheids)muur bewaard. De voormalige binnenkoer is volledig overdekt met een recent gerenoveerde bedaking (EPDM-bekleding en polycarbonaatkoepels).

Gevels en bedaking achterhuis

De gevels en bedaking zijn tot zeer recent sterk aangepast en zouden volgens gegevens verstrekt door de huidige eigenaar heropgebouwd zijn. Tijdens de laatste renovatiefase is de koergevel bepleisterd en is in het met vervangen dakpannen beklede dak een venster type Velux ingebracht.

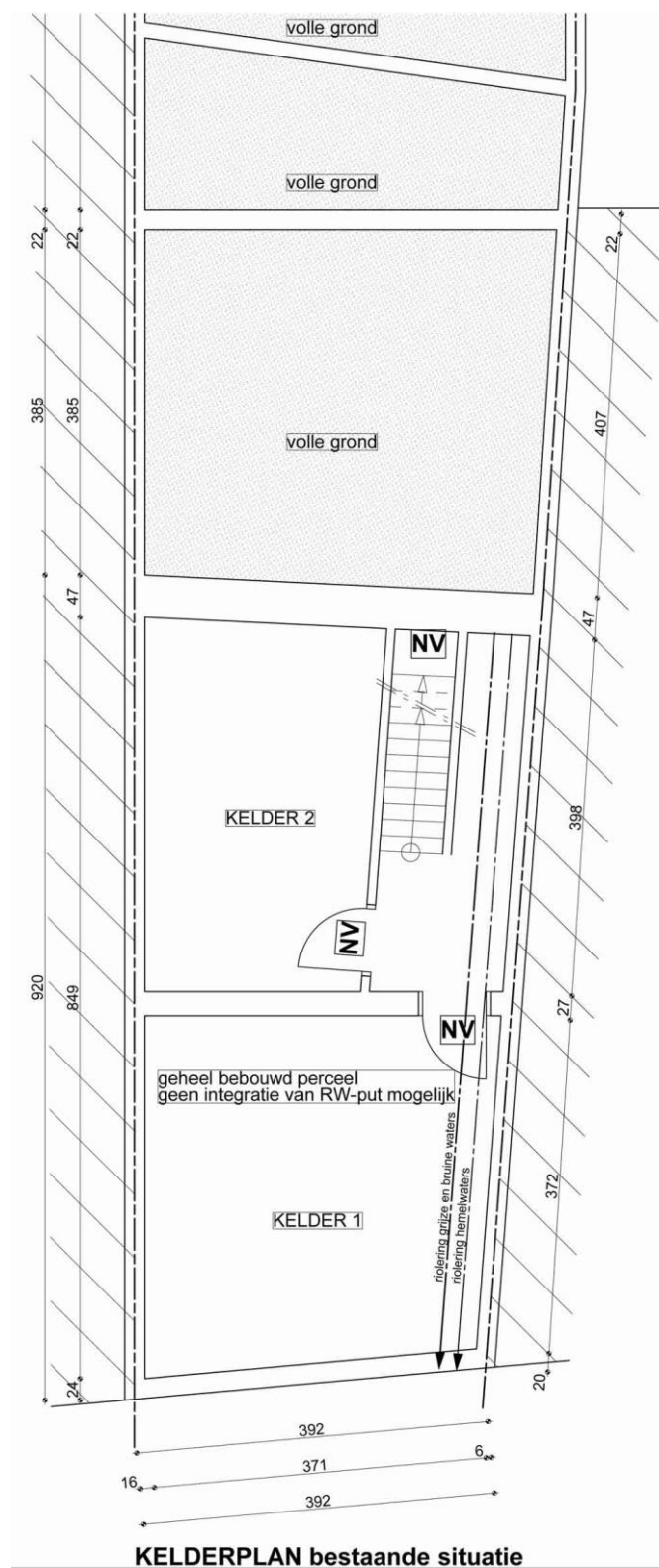

Plannen Verschuere Architecten, 2014.

Interieur: voorhuis en voormalige koer

Kelder

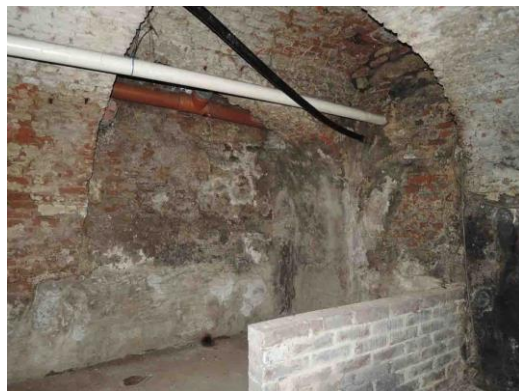
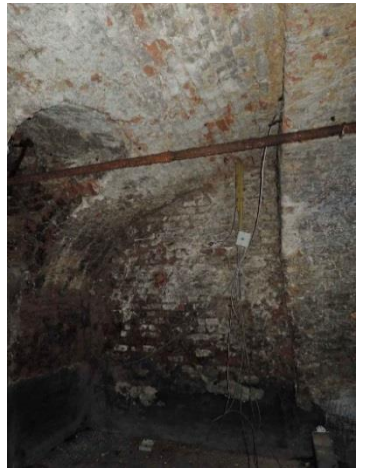
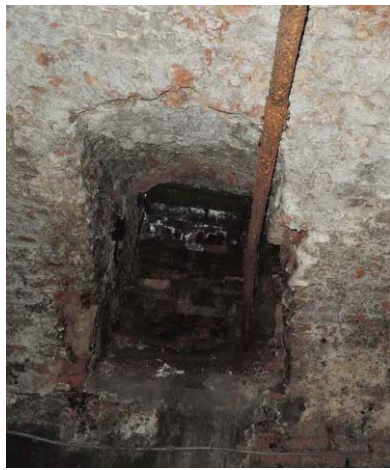

Plannen Verschuere Architecten, 2014.

Het homogeen opgemetselde korbboogvormige gewelf getuigt nog van de laat-zestiende- of vroeg zeventiende-eeuwse fase, wanneer een voor- en achterhuis opgetrokken zijn. In het tegengewelf aan straatzijde toont de oorspronkelijke halfronde en later tot kolengat omgevormde kelderverluchting het sterk opgehoogde straatniveau. Thans geeft het uit op een door blauwe hardsteen omlijst verluchttingsrooster in het loopvlak van het voetpad. Ter hoogte van de gedichte en verbouwde opening in de aangrenzende travee was eertijds mogelijk de toegang tot de straat gesitueerd. Dit zou betekenen dat de toegang op het niveau van de begane grond oorspronkelijk in de andere, zuidelijke travee aangebracht was.

Het achtergelegen gewelf is eveneens korbboogvormig en dwars op de straat gesitueerd. Het is gelegen tegen een oudere scheidsmuur die later ingevuld is en voorzien van een nieuwe muurdam aan noordzijde om een deuropening te creëren. Deze scheidswand, die correspondeert met de verdeling in voor- en achterkamer op de begane grond, gaat mogelijk terug op de fundering van een pre-zeventiende-eeuwse structuur (buitenmuur?). In het tegengewelf aan (voormalige) koerzijde zijn eveneens een (gedichte) halfronde kelderverluchting en een in verschillende fasen verhoogde traptoegang gesitueerd. Deze laatste is bovenaan gedicht met hergebruikte gefrijnde blauwe hardsteen. In de negentiende eeuw is de huidige toegang met houten steektrap naar de trappenhal toegevoegd.

Straatzijde

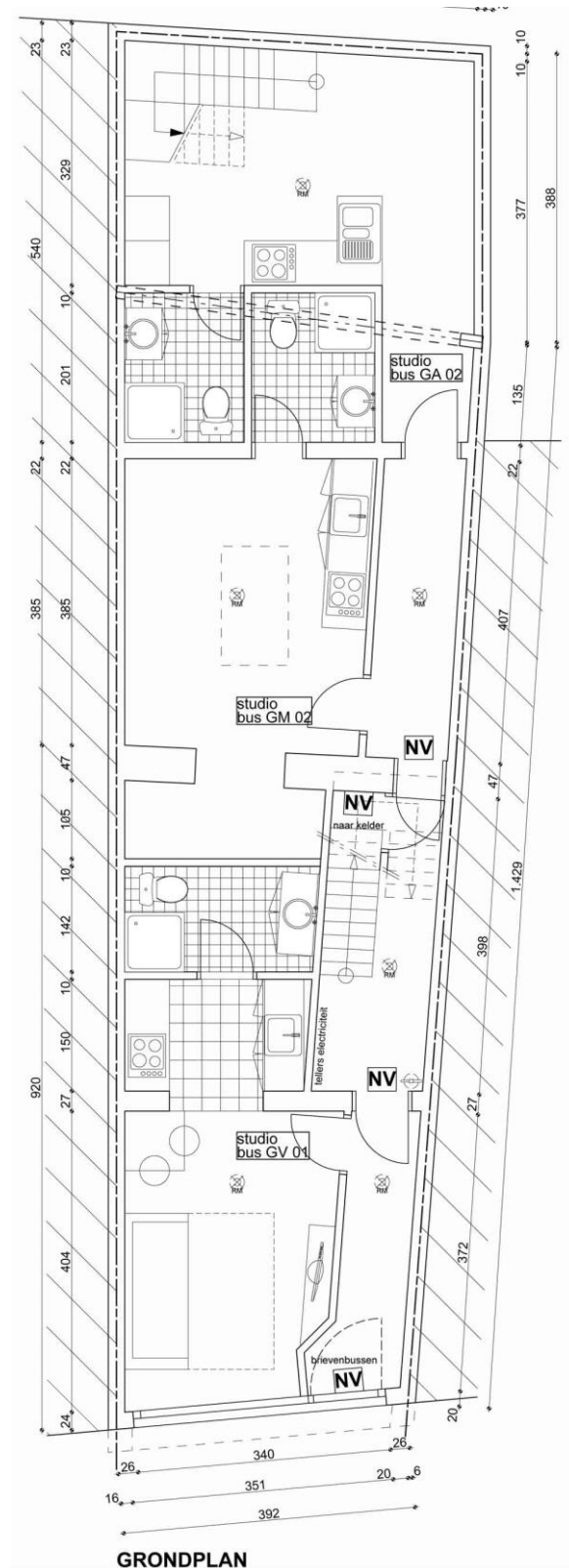
Scheimuur voor- en achterkamer

Achterzijde

Gelijkvloerse verdieping

Plannen Verschuere Architecten, 2014.

De gelijkvloerse verdieping is tijdens de laatste renovatiefase ingericht met drie studio's/appartementen, met nieuw schrijnwerk en sanitaire ruimtes. De voormalige scheidsmuur tussen voor- en achterkamer en de buitenmuur van het voorhuis zijn bewaard, maar de koergevel van het achterhuis is hier gesloopt.

Inkomhal

De inkomhal heeft ter hoogte van de bewaarde, negentiende-eeuwse trap nog de houten gedraaide trappaal en is tijdens de laatste renovatiefase heringericht met nieuwe vloer, bezetting en schrijnwerk/brievenbussen.

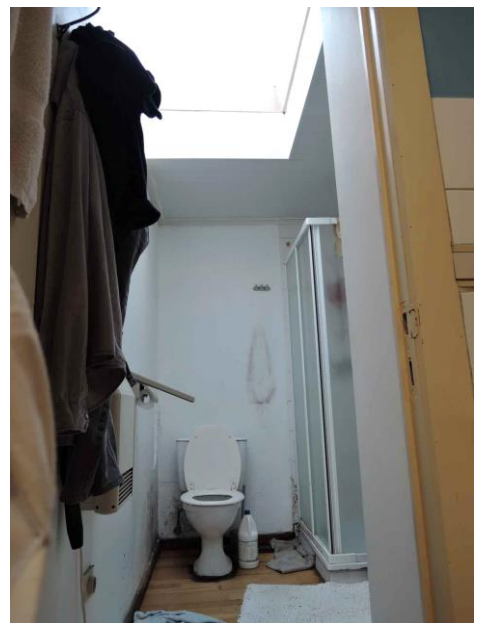
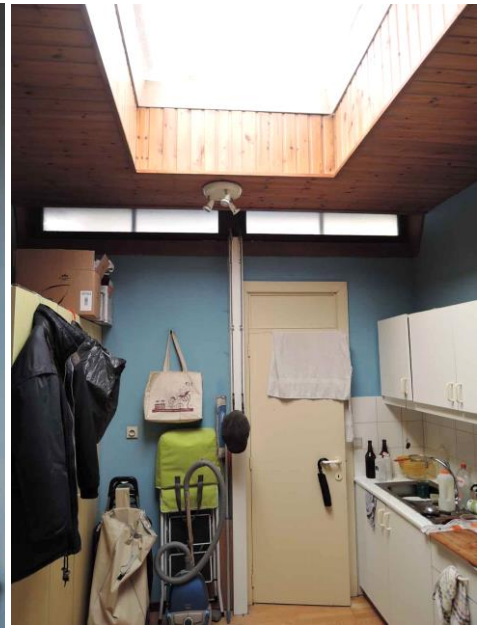
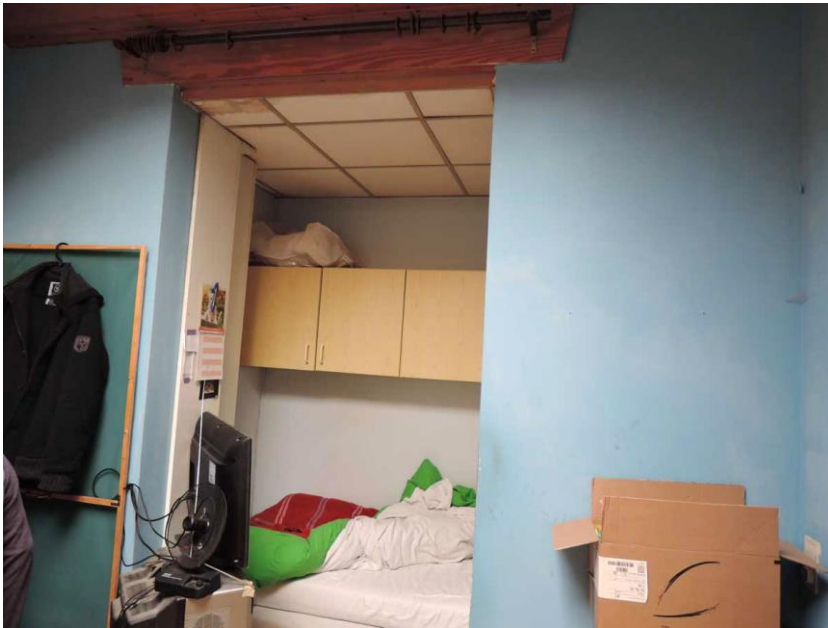
Kamer straatzijde

Boven het verlaagde plafond zijn voor zover zichtbaar geen sporen meer van de zestiende- of zeventiende-eeuwse draagstructuur. Deze lijkt integraal vervangen door de huidige, met tengellatten bepleisterde juffers.

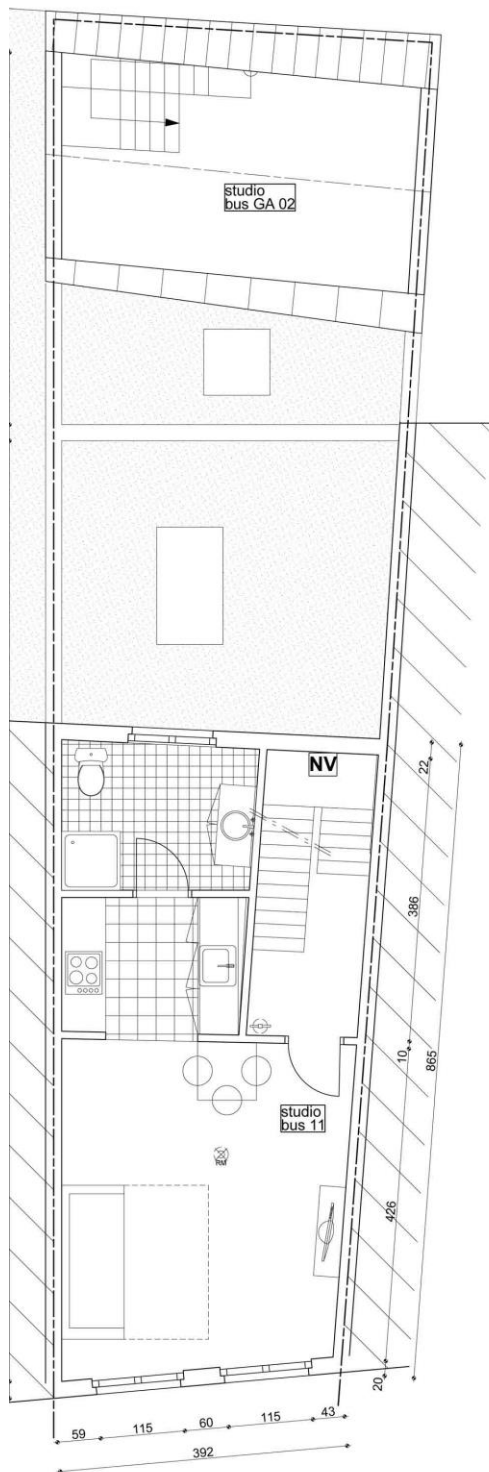

Kamer voormalige koer

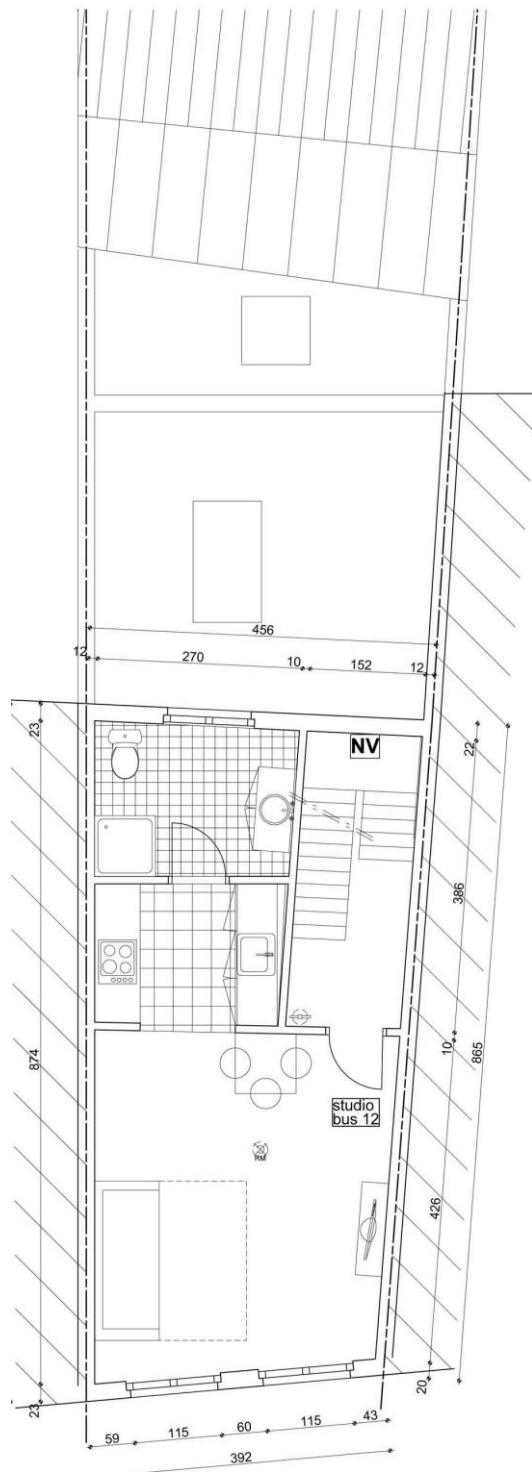
In de oorspronkelijke buitenmuur van het voorhuis is een alkoof ingericht. Deze voormalige koerruimte is onvoldoende verlucht voor het gebruik van een verbrandingstoestel zoals thans in gebruik (!).

Eerste en tweede verdieping

1° VERDIEPING - ongewijzigd

2° VERDIEPING - ongewijzigd

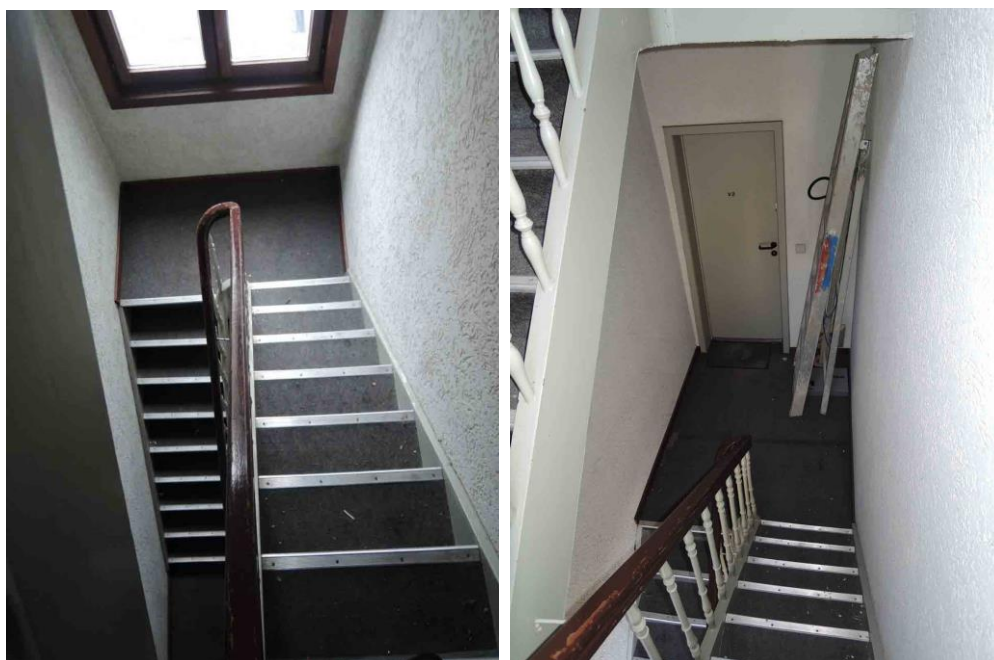
Op de verdiepingen is telkens één (gerenoveerd) appartement ingericht met nieuwe sanitaire ruimtes. Net als op de gelijkvloerse verdieping is de draagstructuur integraal vervangen in de late negentiende eeuw.

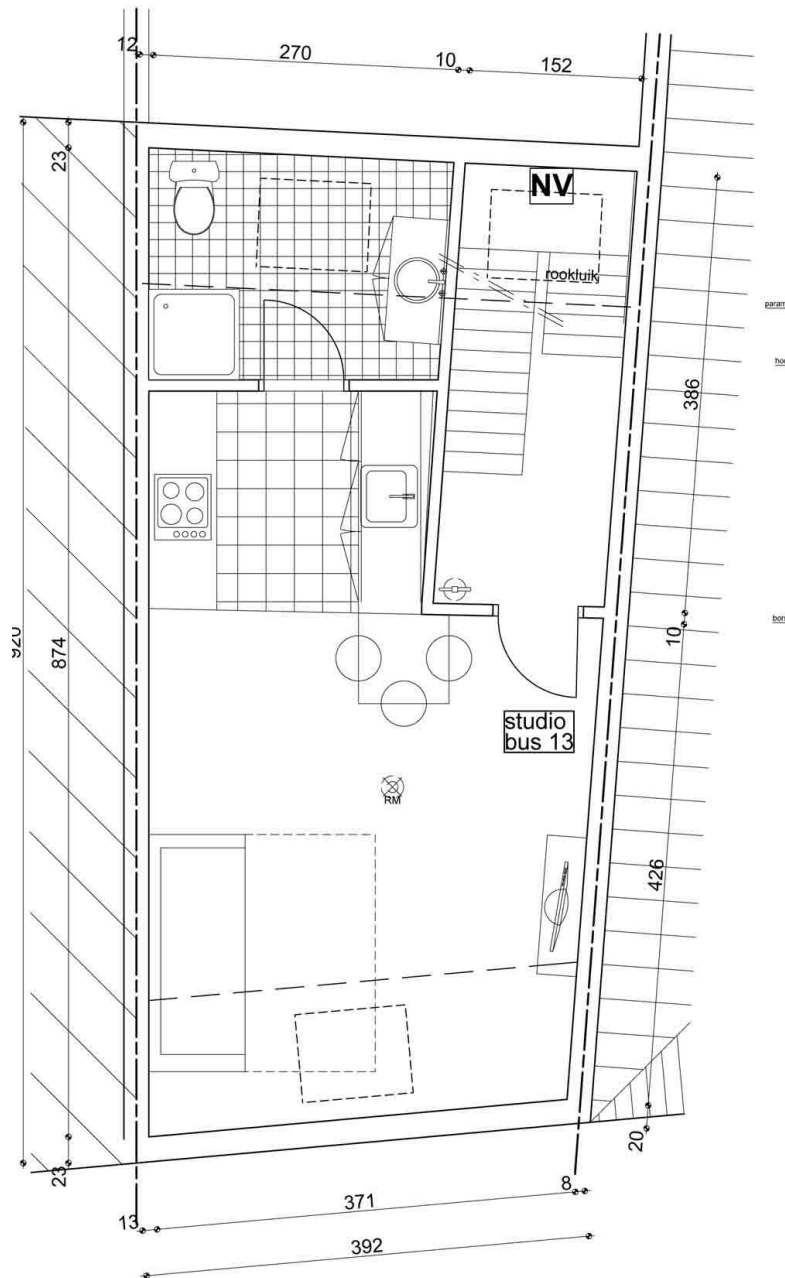
Plafondstructuur voorkamer eerste verdieping.

Traphal

De laat-negentiende-eeuwse houten bordestrap met gedraaide balusters is bewaard, waarvan de treden en bordessen bij de laatste renovatiefase bekleed zijn met vasttapijt. Dan is ook de stuctuurbezetting tegen de wanden aangebracht en het venster- en deurschrijnwerk vervangen.

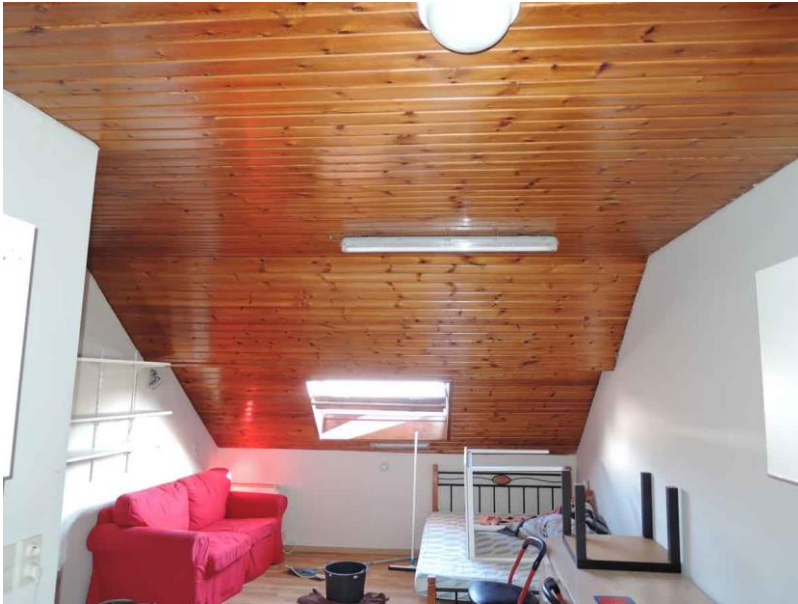
Zolderverdieping

DAKVERDIEPING - ongewijzigd

Plannen Verschuere Architecten, 2014.

Onder de houten bekleding is vermoedelijk nog de laat-negentiende-eeuwse of twintigste-eeuwse gordingenconstructie bewaard. In het dak met vervangen pannen zijn vensters type Velux ingebracht.

Interieur: Achterhuis

Op de begane grond is bij het inbrengen van appartementen de oorspronkelijke gevel van het achterhuis weggeslagen. Hoewel deze volgens inlichtingen van de huidige eigenaar ook op de bovengelegen verdieping vervangen/heropgebouwd is, volgt de muur daar nog de oorspronkelijke lijnrichting. Ook de oorspronkelijke opzet van een achterhuis met één bouwlaag waarboven zolderverdieping met zadeldak, zoals gedocumenteerd op de bouwplannen van 1919-1920 (cf. supra), is bewaard.

Gelijkvloerse verdieping

Zolderverdieping

Bewaarde scheidsmuur /achtergevel van het achterhuis.

Synthese & waardering

De westzijde van de Begijnenstraat was reeds in de late veertiende eeuw bebouwd. Het hier bestudeerde perceel behoorde tot een ruimer eigendom waar zeker vóór 1585 een voorhuis aan de straat opgetrokken was, wellicht met een achterin verhuurde woning en twee eveneens aan de straat gelegen eenkamerwoningen. Zeker in 1614 is het opgedeeld in twee percelen waarvan het hier bestudeerde zuidelijke perceel vóór 1640 bebouwd is met een voor- en achterhuis, waartussen een open koer. In de late negentiende eeuw wordt een nieuwe bepleisterde lijstgevel voorzien en dan is wellicht ook de binnen- en draagstructuur vervangen of heropgebouwd. Vanaf het tweede kwart van de negentiende eeuw wordt het achterhuis achtereenvolgens als vodenmagazijn, smidse, beenhouwerij en bakkerij/bakkersoven ingericht. Omstreeks 1919 is op de open koer een nieuwe keuken met kelder opgetrokken. Tijdens de laatste renovatiefase, waarbij verschillende appartementen of studio's zijn ingericht, is de gevel ontleisterd, het schrijnwerk vervangen, een nieuwe structuurbezetting aangebracht tegen de wanden, de dakbekleding vernieuwd en zijn daklichten ingebracht.

Van de laat-zestiende- of vroeg-zeventiende-eeuwse structuur van voor- en achterhuis resten nog de funderingen en vermoedelijk ook (deels) de scheidsmuren, en de gewelfde kelder. De gevel en bovenstructuren van het voorhuis zijn integraal vervangen in de late negentiende eeuw. Ook van deze fase is nog weinig bewaard: de ontleisterde gevel en de bestaande binnenverdeling en aankleding is tijdens recente renovatiewerken sterk aangepast met eerder banaal schrijnwerk. Van het oudere schrijnwerk rest nog slechts de weinig waardevolle houten bordestrap.

Bij behoud van de voorgevel wordt geadviseerd om opnieuw een bepleistering aan te brengen.